

5. Язикова Ю., Проблема класифікації складнопідрядних речень нерозчленованої структури займенниково-співвідносного типу. *Наукові записки. Філологічні науки*. В.81 (2) Київ. С. 76–80.

6. Hryn Halyna, Oksana Zabuzhko, Fieldwork in Ukrainian Sex, *AGNI* 53, 2001, p. 161.

Марія Тріль

Львівський Державний університет безпеки життєдіяльності

КЛАСИФІКАЦІЯ БІБЛІЙНИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ТА БІБЛІЙНІ ФРАЗЕОЛОГІЗМИ В ДРАМАТУРГІЇ

У роботі було вивчено фразеологічні одиниці та біблеїзми англійської та української мов. А також досліджено фразеологію як науку, охарактеризовано її класифікацію, представлено провідних науковців, які вивчали фразеологію, та наведено джерела фразеологічного фонду. Вивчено біблійну фразеологію в драматургії Шекспіра.

Ключові слова: *біблеїзми, драматургія, фразеологія, фразеологічна одиниця, фразеологічний фонд.*

The phraseological units and biblicalisms of the English and Ukrainian languages were studied in this work. Phraseology as a science is also studied, its classification is characterized, the leading scientists who studied phraseology are presented, and the sources of phraseological fund are given. Biblical phraseology is Shakespeare's drama has been studied.

Key words: *biblical, dramaturgy, phraseology, phraseological unit, phraseological fund.*

Незважаючи на те, що фразеологія як окрема лінгвістична дисципліна виникла лише в 40-х роках 20 ст., стародавні автори використовували

фразеологічні одиниці ще до нашої ери, наприклад у священній книзі – Біблія. Саме тому стародавня писемність стала фундаментом формування і становлення фразеології як науки та невичерпного джерела для збагачення мови крилатими висловами.

На початку зародження фразеології до розвитку приклалися такі вчені, як: О. О. Потебня, І. І. Срезневський, Ш. Балі та ін. І хоча у фразеологічному фонді є безліч праць, присвячених теоретичній частині фразеології як розділу мовознавства, проте практична частина – переклад, використання фразеологічних одиниць в контексті, а особливо таких, які були початком зародження цієї науки – старозавітних біблеїзмів, в історії вивчення цієї науки - небагато. На даний час популярність Біблії підвищила актуальність використання біблеїзмів, або запозичених з Біблії слів, які піддалися семантичному впливу біблійних текстів. Мовознавці класифікують біблеїзми за такими принципами:

1. Вирази, які взяті з Біблії із цілісним значенням (*everyone that was discounted – бідні і стражденні, alpha and omega – альфа і омега*);
2. Фразеологізми, утворені на основі словосполучень, які отримали нове фразеологічне значення (*to hide one's light under a bushel – зарити талант у зумлю*);
3. Фразеологічні одиниці, які семантично відповідні тексту Біблії (*forbidden fruit – заборонений плід*);

Питання типології фразеологічних одиниць (далі – ФО) перебувало в полі зору науковців тривалий час. Враховуючи праці мовознавців, релігійні фразеологічні одиниці (далі – РФО) розподілені за такими групами:

1. РФО біблійного походження.
2. РФО фольклорного походження.
3. РФО з усних і писемних позабіблійних джерел.

Ми розберемо одну з груп, РФО біблійного походження, яка в свою чергу поділена на такі підгрупи:

1. Фразеологічні одиниці, які походять із текстів Старого Заповіту:

VI Всеукраїнська науково-практична конференція
студентів, аспірантів і молодих учених
«МОВНИЙ ПРОСТІР СЛОВ'ЯНСЬКОГО СВІТУ»

New wine in old bottles - нове вино в старій пляшці, новий вміст в старій формі;

Forbidden fruit - заборонений плід;

Dust you are (and to dust you will return) – ти з порошу (і порохом станеш);

It is not good that the man should be alone – не добре бути самотньою людиною;

Mosaic dispensation – заповіді Мойсея;

Tree of knowledge of good and evil - дерево пізнання добра і зла;

2. Фразеологічні одиниці, які походять з текстів Нового Заповіту:

Can the leopard change his spots? - „хіба може леопард змінити свою п'ятнисту шкіру? ”; горбатого могила виправить; кривого дерева не виправиш; лихого справить заступ та лопата;

Cast pearls before swine - кидати перла перед свинями;

The blind leading the blind – сліпий веде сліпого;

The camel and the needle's eye – легше верблюдові пройти крізь вушко голови, ніж багатому ввійти в царство небесне;

To hide one's light under a bushel- зарити талант у землю;

Багато фактів доводять, що Вільям Шекспір виявив колосальний вплив на розвиток англійської мови. У своїх творах він розширював межі слова, наділяючи їх додатковими смислами і лексичними відтінками. Саме завдяки цьому його ім'я особливо часто згадується в Оксфордському словнику англійської мови (Oxford English Dictionary). А за кількістю створених нових фразеологізмів, він займає друге місце після Біблії.

Оскільки біблійні алюзії відіграють надзвичайно важливу роль у Шекспіровій творчості, забезпечуючи яскраву характеристику драматичних персонажів, їх варто зберегти в художньому перекладі як свідчення високого культурно-освітнього рівня його героїв.

Наприклад, біблійні алюзії слугують В. Шекспірові для увиразнення важливих компонентів його трагедії “Гамлет”: помсти, вбивства, самогубства

1. *To wash this blood off from my guilty hand (Richard II)* – змити кров з рук (тобто спростити вину);

VI Всеукраїнська науково-практична конференція
студентів, аспірантів і молодих учених
«МОВНИЙ ПРОСТІР СЛОВ'ЯНСЬКОГО СВІТУ»

2. *A fault to heaven, a fault against the dead, a fault to mature (Hamlet)* – жорстокий вчинок, який несе за собою дуже важкий гріх;

3. *The foul crimes done in my days of nature are burnt and purged away (Hamlet)* – аж поки всі гріхи буття земного не вигорять до пня (доки не відбудеш покарання за погані вчинки);

В. Шекспір уживає біблійні алюзії не тільки для виділення важливих тем трагедії, пов'язаних зі старим світом, а й для характеристики персонажів п'єси:

1. Позитивні характеристики (позначення скромності, возвеличення):

What a piece of work is a man! (Hamlet) – яке майстерне створіння – людина;

A Daniel comes to judgement (The Merchant of Venice) - чесний, проникливий суддя;

Gracious figure (Hamlet) – блаженний образ;

2. Негативні характеристики (позначення гріховності, нещасності)

Jezebel (Twelfth Night, or What You Will) – розпусниця;

The distracted multitude, who like not in their judgement, but their eyes (Hamlet) - дурна юрба, Яка не розумом, очима любить;

3. Із значенням смерті, страшного суду:

This dead hour (Hamlet) – в цю годину смерті;

To doomstay (Hamlet) – мов під суд страшний;

As against the doom (Hamlet) – напередодні страшного суду;

4. Із зверненням до небес, покаєнням:

God save the king! (Macbeth) - Боже, хорони короля!;

By heaven I charge thee (Hamlet) – в ім'я небес;

Desirous to be bless'd (Hamlet) – Бог простить;

У ході виконання даної статті, було досліджено фразеологічні одиниці та біблеїзми англійської та української мов. Вивчено фразеологію як науку, охарактеризовано її класифікацію, представлено провідних науковців, які досліджували фразеологію та наведено джерела виникнення фразеологічного фонду. А також була вивчена біблійна фразеологія в драматургії Шекспіра.

Оскільки саме старовинна писемність стала фундаментом формування і

становлення фразеології як науки та невичерпного джерела для збагачення мови крилатими висловами, фразеологія все ж залишатиметься соціально необхідним об'єктом дослідження.

Тетяна Щадило

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

ЗІСТАВНО-ТИПОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА СТИЛІСТИЧНИХ ЗАСОБІВ В ОРИГІНАЛЬНОМУ І ПЕРЕКЛАДНОМУ ПОЕТИЧНОМУ ТЕКСТІ

У розвідці йдеться про особливості дослідження та зіставлення найбільш вживаних тропів у поезії Тараса Шевченка: метафор, демінутивів та прагматичних одиниць тексту. Будучи об'єктом нашого дослідження, поема Тараса Шевченка «Катерина», є однією з найбільш перекладених поезій цього поета, а дослідження та зіставлення перекладу цього твору творів є вкрай важливою як у плані виявлення особливостей національної мови, так і в плані розвитку перекладацької думки.

Ключові слова: *«Катерина», переклад, зіставлення, метафора, демінутиви, дискурсивні акти мови.*

The investigation deals with the peculiarities of the study and comparison of the most used tropes in Taras Shevchenko's poetry: metaphors, diminutives and pragmatic units of the text. As the object of our research, Taras Shevchenko's poem "Kateryna" is one of the most translated poems of this poet. The research and comparison of the translation of this work as well is extremely important both in terms of identifying the